

ESTER

Tx'olbil Xo'l Yi Liwre'j

Yi xtxolbil yi tz'iba'nt cyen tul yi liwre'j cho'n mbajij le ama'l Persa, yi jalu' na bi'aj Irán tu Irak. Ja bnix lo' 539—331 yob te yi ntaxk itz'ij Kajcaw Jesucristo. Ej nin yi liwre'j ja bnix te yi na cawun tzaj yi rey Asuero tentz. Jalu' i'tz mas cob mil o' cientiä yob jetz yi cwe'n tz'iba'n. Ej nin na jilon scye'j yi e' xonl Israel yi qui nin e' pakxij le cyetz chitanum.

Tul yi liwre'j na kil yi at wi'nin aj Persa yi ja chi'ch chic'u'l scye'j yi e' judiya'tz. Poro at jun judiy yi na bi'aj Mardoqueo yi ja nachon te yi problema'tz. Cha'stzun te ja cawun i' tetz yi reina Ester tan qui talol tetz jun yi i' tetz i' jun judiy (2:10).

Ncha'tz at cob xchakum yi rey (3:3-4) yi e' oc tan xochle'n Mardoqueo, na nsken el chitxum tetz yi i' judiy. Ncha'tz na lajluchax yi chi'ch c'u'lal yi cy'a'n tan Amán yi bene'n tan chixochle'n cyakil yi e' judiy swutz yi rey Asuero.

Ej nin tul yi jun liwre'j na kil yi ja nimsaj c'u'l yi reina Ester tan joyle'n puntil tan chiclaxe'n yi e' tetz tanum, ptzunk jak quim tan paj.

Yi Weklil Yi Liwre'j

Yi bajx wekl (Cap. 1-2) na jilon te yi toque'n cyen Ester tetz reina.

Yi ca'p wekl (Cap. 3) na jilon te yi bixewe'n tan Amán tan chisotzaje'n klo' yi e' judiy.

Yi toxen wekl (Cap. 4) na jilon te yi moxe'n Ester tan Mardoqueo tan chiclaxe'n tk'ab quimichil.

Yi cyaje'n wekl (Cap. 5-6) na jilon te yi tk'ol yi rey k'ej Mardoqueo.

Yi to'e'n wekl (Cap. 7) na jilon te yi je'n ch'imbe'n Amán jak' tze'.

Yi kake'n wekl (Cap. 8:1-9:19) na jilon te yi chicolol quib yi e' judiy chik'ab chicontr.

Yi juke'n wekl (Cap. 9:20-10:3) na jilon te yi wutz k'ej yi na bi'aj "Purim".

Yi bnixe'n jun chin wutzile'n k'ej tan yi rey Asuero

¹ Itzun bantz yi na cawun tzaj yi rey Asuero* tibaj cyakil yi ama'lyi na xe't tzaj cwent India jalen le ama'l cwent Etiopía. At tzaj jun cient tu junak juk provincia† nka nación yi ate' jak tetz ca'wl.

² Yi ama'l kale najle't i' tan cawu'n i'tz yi tnum Susa yi at tapij solte'j tan chimakle'n yi e' contr.

³⁻⁴ Itzun yi tele'n ox yob tan Asuero tan cawu'n, nintzun ban i' jun chin wutzile'n k'ej tan tak'le'n chik'ej yi e' mas ajcaw yi ate' jak' ca'wl i', nin tan xchajle'n cyakil yi tetz me'bi'l tu cyakil yi e'chk takle'n balaj yi chin yube'n nin yi at tuch'. Kak tzun xaw ban yi jun chin wutzile'n k'eja'tz. Tircu'n e' baj opon yi e' ajcawa'tz, scyuch' yi e' wi'tz ak'ol tajtza'kl yi rey, scyuch' cyakil yi e' cyajcawil yi e' sanlar, yi e' cu'n aj Persia tu aj Media, scyuch'

* **1:1** Esd 4:6. † **1:1** Jun "provincia" tentz, i'tz jun wutzile'n nación chi tane'n India nka Egipto. Cyakil e'chk ama'la'tz ate' jak ca'wl yi rey Asuero.

cyakil yi e' bajxom tetz e'chk provincia yi at jak' ca'wl i'. Tircu'n e' baj opon len.

Yi bnixe'n jun chin wa'a'n tan yi rey Asuero

⁵ Itzun yi stzaje'n wi' yi jun chin wutzile'n k'eja'tz, nintzun xtxum yi rey junt chin wa'a'n tan stzajse'n wi' cyakil. Juk tzun k'ej ban yi jun chin wa'a'na'tz. Ej nin tircu'n e' baj xtxocol yi e' nim juy yi ate' le tnum Susa.

Cho'n tzun bnixe'n yi jun wa'a'na'tz wutzk'anil yi ca'l kale na cawune't i'.

⁶ Tircu'n baje'n wekol yi wutzk'anila'tz, tan e'chk xbu'k yi chin yube'n nin yi sak, tu txa'x yubil. Ma yi tz'amol tetz yi e'chk xbu'ka'tz i'tz lino cu'n yi txib yubil. Ma yi tz'amol tetz yi c'albil, i'tz e'chk argoy yi sakal cu'n. Ma e'chk tkan yi e'chk xbu'ka'tz i'tz mármol. Ma yi wuxtx'otx' banij tan balaj c'ub yi na bi'aj nácar tu mármol yi sak tu k'ek yubil. Ma yi e'chk kejbil i'tz oro tu sakal cu'n.

⁷ Ej nin cyakil yi e'chk lak yi xcon cya'n i'tz oro cu'n. Ej nin apartchk len yubil yi jujun laka'tz. Ncha'tz wi'nin win baj jatxol yi rey scyetz yi e' xtxocum. Yi win yi baj jatxol i', nim jamel. Ej nin ntin jun rey na xcye' tan lok'che'n.

⁸ Poro nsken tal yi rey scyetz yi e' ajcaw yi na chitzan tan jatxle'n scyetz wunak yi quil chiban puers scyetz yi e' txocum yi ko qui na cyaj baj win cya'n.

⁹ Ncha'tz ban Vasti, yi reina. Xtxum i' jun chin wutzile'n wa'a'n scyetz quixel yi e' ajcaw yi e' baj opontz. Cho'n bnixe'n le ca'l rey.

¹⁰ Itzun te yi juki'n k'ej te yi jun chin wa'a'na'tz nsken oc a' twi' yi rey. Nin tan yi tzatzi'n yi at cu'nt

nintzun cawunin scyetz juk eunuco tan ticy'le'n tzaj yi reina yi ate'n yi coron twi' tan tule'n swutz i'. Na yi tajbil i', i'tz tan quilol yi mas ajcaw yi chin yube'n nin yi reina.

¹¹ Chibene'n tzun juk eunuca'tz tan ticy'le'n tzaj klo'. Yi juk yaja'tz i'tz Mehumán tu Bizta, Harbona tu Bigta, Abagta tu Zetar nin Carcas.

¹² Poro yi cyopone'n yi e' aj mantarinl, qui nin cujij yi reina tan saje'n. Tan yi jun ajtza'kla'tz ja tzun paj i' yi ca'wl yi rey.

Wi'nin tzun xchi'che'n c'u'l yi rey te'j.

¹³ Nin ben jakol scyetz yi e' ak'ol tajtza'kl yi chusijche' te yi ley yi mbi sbne' i' te yi reina yi qui nin mo'c jak' ca'wl i'. Ya'stzun ban i'-tz na ilenin ja jak yi tetz tajtza'kl scyetz yi e' ak'ol tajtza'kl.

¹⁴ Cho'n tzun jakol yi rey yi tajtza'kl scyetz Carsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena tu Memucán. Na at len cu'n chik'ej tan yi rey tan chicawune'n squibaj cyakil yi e' aj Persia tu e' aj Media tu alchok jilwutz ley.

¹⁵ Bene'n tzun jakol yi rey scyetz:

—¿Mbi na tal yi ley? ¿Mbil tzimban te yi reina yi qui nin ntocsaj inyol yi mben walol scyetz in-chakum? stzun yi rey scyetz.

¹⁶ Xchiwutz cunin tzun cyakil yi e' mas ak'ol tajtza'kl yi rey yi bene'n tlol Memucán:

—Ta', yi na' reina, nk'e'tz ntin ja paj yi ca'wlu', ma na ncha'tz ja paj i' yi ketz kaca'wl yi o' ajcaw yi ato' jak' ca'wlu'. Nin ncha'tz ja el chik'ej cyakil yi e' wunak yi ate' bene'n tzi'n jak' ca'wlu'.

¹⁷ Na yil quibit yi mas xna'n yi mbi ban yi reina, ncha'tz cyetz chipaje' ca'wl quichmil, nin ncha'tz scyale': “Qui nin pe' na oc yi reina jak' ca'wl yi rey,

na yi bene'n chakol tetz tan yi rey, qui nin opon i'," che'ch sbne'.

¹⁸ "Ncha'tz yi quixkel yi e' ajcaw tetz Persia tu Media yil quibit yi mbi cu'n mban yi reina, quil cyak' k'ej yi quichmil nin chocopon tan oyintzi' scye'j.

¹⁹ Cha'stzun te Ta', ba'n yi nink cujiju' tan bixewe'n jun ca'wle'j tetz ketz yi o' aj Persia tu aj Media yi qui'c cuj tan xtx'ixpe'n sbne' opon tunintz.‡ Yi jun ca'wla'tz i'tz yi qui'c rmeril tan tule'n junt tir yi reina swutzu'. Nin tajwe'n tz'el tetz reina, nin tajwe'n joylij xel yi ba'n k'uke' kac'u'l te'j.

²⁰ "Ej nin tzinwutz wetz tajwe'n tan tele'n yi jun ca'wla'tz xchiwi' cyakil wunak bene'n tzi'n yi ate' jak' ca'wlu'. Tan yi xtxolbila'tz squibite' yi e' mas xna'n, ej nin chocopon tzuntz jak' ca'wl quichmil. Qui'c na ban yi ko at k'ej yi quichmil nka qui', stzun Memucán tetz yi rey Asuero.

²¹ Yi tbital yi rey Asuero yi yol Memucán, nintzun tzatzin i' te'j. Ncha'tz e' ban yi e' mas ajcaw, e' tzatzin te yi tajtza'kl Memucán. Ej nintzun bixe' yi jun ca'wla'tz tan yi rey Asuero yi tajwe'n cho'c yi e' xna'n jak' ca'wl quichmil.

²² Nin yi jun ca'wla'tz ben stz'ibal tan topone'n lakak tnum bene'n tzi'n. Yi jun ca'wla'tz bnix lakak jilwutz chiyol yi e' wunak yi ate' bene'n tzi'n. Nin ja xcon len chi'alfabeto tan tele'n chitxum cyakil wunak tetz. Nin yi jun ca'wla'tz, i'tz yi tajwe'n tan cyoque'n cyakil yi e' yaj tetz ajcaw scye'j chinajal.

‡ **1:19** Est 8:8; Dn 6:8.

2

Yi toque'n Ester tetz reina

¹ Itzun bantz yi tele'n tiemp, nin yi nsken icy' yi xchi'ch c'u'lal te yi rey Asuero, tule'n tzun tx'akx tc'u'l yi mbi cu'n banak yi reina Vasti, tu yi caws yi ak'lij tetz.

² Cha'stzun te cyalol yi e' ajcaw yi na chicawun xljaj i' yi xtxolbile'j tetz:

—I bin jalu' Ta', skawutz ketz, tajwe'n yil chijoylij cobox xun yi txe'n cunin quil wutz jun yaj, nin yi chin chiyube'n nin, tan je'n xtxa'olu' yi txkelu' xchixo'l.

³ Cha'stzun te ilu' kareyil ba'n cawunu' tan chibene'n cobox chakum tan chijoyle'n yi e' balaj xun yi ate' bene'n tzi'n tan cyule'n tzone'j Susa, le ama'l kale ate't yi e' mas xna'n yi e' xconsbe'tzu'. Yil chu'l tzone'j, ba'n cho'c tetz q'uicy'be'tz yi eunuco Hegai, yi q'uicy'lom cyetz yi e' mas xna'na'tz, yi ate' tcwentu'. Na i' jun yaj yi k'uklij c'u'lu' te'j. Ba'n tzun cho'c yi e' xchakum i', tan banle'n ba'n scyetz yi e' xuna'tz tan chiyube'n cunin.

⁴ Ej nin yil chiwekxij, ba'n tzun chu'l swutzu'. Nin yi xun yil pek'u' mas te'j, ya'stzun yi txkelu' sbne' tetz xel yi reina Vasti, che'ch yi e' mas ajcaw bantz tetz yi rey.

Wi'nin tzatzine'n yi rey te yi jun xtxolbila'tz yi cyal yi e' mas ajcaw yi na chicawun xljaj i'. Ej nin ya'stzun bantz.

⁵ Itzun bantz, at jun yaj yi najlij le tnum Susa yi na bi'aj Mardoqueo. I' jun judiy. Cy'ajl Jair i'. Ma yi Jair i' xonl Simei. Yi Simei i' xonl Cis. E' cu'n xonl Benjamín.

⁶ Ej nin yi Mardoqueoja'tz i' jun scyeri e' aj Judá yi e' ben ticy'le'n tuml yi chireyil yi na bi'aj Jeconías.* E' ben pres tan Nabucodonosor, rey tetz Babilonia.

⁷ At tzun jun me'l yi stzicy Mardoqueo yi chin yube'n nin i' yi na bi'aj Hadasa nka Ester. Cho'n cyaje'n cyen i' te Mardoqueo yi chiquime'n yi taj xtxu'.

⁸ Ma yi tele'n yi jun ca'wla'tz tan yi rey tan chimolche'n yi e' balaj xuna'tz le tnum Susa, nin yi cyoque'n tetz q'uicy'be'tz Hegai yi q'uicy'lom cyetz yi e' xna'n yi e' xconsbe'tz yi rey, xomij tzun Ester xchixo'l. Cho'n cyopone'n le palacio, yi ca'l yi rey.

⁹ Yi topone'n Ester xe ca'l yi rey nin jal balajil i' swutz Hegai. Cha'stzun te toque'n il Hegai tan wekle'n tan yube'n mas. Ncha'tz tak' balaj cumir tetz, tan baje'n ta'n. Ej nin e' ak'lij juk balaj xun tetz mos i'. Ej nin ak'lij jun balaj ama'l tetz tan ta'te'n i' txe'. Yi jun ama'la'tz cho'n at le palacio yi xcon cya'n xun.

¹⁰ Yi topone'n, qui nin tal Ester yi ko judiy i', nin qui nin tal yi na' scyetz e' xonl, na ya'stzun cawbe'n tetz tan Mardoqueo.

¹¹ Ma tetz Mardoqueo cyakil nin k'ej na xa'k i' tan xo'n stzi' yi ca'l kale ate't yi e' xuna'tz, tan tilwe'n yi ko ba'n atite't Ester.

¹² Jun tzun yob e' oc yi e' xuna'tz cwent Hegai tan toque'n banle'n ba'n scyetz. Na ya'stzun cyetz chicstumbr. Ej nin te yi jun yoba'tz, kak xaw ja oc balaj aceit scye'j, yi na bnix te mirra, yi wi'nin c'o'cal. Ma yi kakt xaw oc balaj perfum scye'j tu e'chk crema yi na xcon cyak'un xna'n. Yi wi't

* 2:6 2R 24:10-16; 2Cr 36:10.

chibnixen nintzun e' ben ticy'le'n chijunalen tan chajo'n ib swutz yi rey Asuero.

¹³ Nin te yi na chiben tan chajo'n ib swutz yi rey at kuj tan chiwekxe'n tan alchok e'chk takle'n balaj yi at le cyetz chi'ama'l.

¹⁴ Lak'bal na chiben kale atit yi rey. Ma le junt eklok cho'n na chiben ticy'le'n kale najlche't yi e' mas xna'n, yi e' ca'p txkel yi rey tane'n, yi at Saasgaz tan chiq'uicy'le'n. Na ya'stzun yi jun yaj yi k'uklij c'u'l yi rey te'j tan chiq'uicy'le'n yi xna'na'tz. Cho'n tzun na cha'tij yi e' xuna'tz jalen yi na chichakxij junt tir tan yi rey nka qui'.

¹⁵ Itzun yi bene'n ticy'le'n Ester yi me'l k'ajtzun Abihail, yi stzicy Mardoqueo, swutz yi rey, ntin ben tcy'al quib yi tal Hegai tetz, yi yaj yi k'uklij c'u'l yi rey te'j. Na nsken jal balajil Ester swutz Hegai nin x'chiwutz cyakil yi e' yi ben quilol wutz.

¹⁶ Yi bene'n ticy'le'n Ester swutz yi rey, i'tz yi xaw Tebet, yi lajuji'n xaw tetz yi yob, nin i'tz yi juki'n yob tan yi rey tan cawu'n.

¹⁷ Yi topone'n Ester swutz yi rey Asuero nintzun pek' mas i' te'j x'chiwutz yi e' mas xun. Na qui nin jal junt xun ta'n yi mas balaj, chi tane'n Ester. Cha'stzun te jale'n mas k'ej x'chiwutz yi e' mas nin oc i'-tz tetz reina tetz xel Vasti. Nin je ak'ij jun coron twi' tan x'chajle'n yi at mas k'ej i'.

¹⁸ Yi bixewe'n Ester tetz reina nintzun xtxum yi rey jun chin wutzile'n k'ej. Nin baj xtxocol i' yi mas ajcaw yi ate' cwent i'. Nin baj toyil e'chk balaj oy scyetz, yi nim jamel, yi ntin na xcy'e' jun rey tan lok'che'n. Ncha'tz tan yi tzatzi'n yi at cu'nt, cu' tzaj yi alcawal ta'n.

19 Itzun te yi cobox k'eja'tz yi na tzan chichajle'n yi e' xun tetz yi rey nin te yi chibene'n ticy'le'n tul junt ca'l tan chinajewe'n txe', at tunin tzun tetz Mardoqueo stzi puertil yi palacio tetz rey.

20 Ma tetz Ester qui'c nin jun yol tal i' yi na' scyetz i' nka na' scyetz e' yi xonl nka mbi tnumil i'. Qui nin tal i' yi ko i' jun judiy. Ya'stzun ban i' na ya'stzun cawbe'n tetz tan Mardoqueo, yi ntaxk ben ticy'le'n i'.

Yi claxe'n yi rey tk'ab quimichil tan Mardoqueo

21 Te yi at tetz Mardoqueo stzi puert, nintzun tbit i' yi na chi'ch chic'u'l cob wart te'j yi rey Asuero nin na chitzan tan xtxumle'n tan biyle'n cu'n. Yi cob warta'tz i'tz e' Bigtán tu Teres. Nin cho'n ate' tan q'uicy'lomi'n tzi puertil yi palacio.

22 Yi tbital Mardoqueo nintzun bentz tan talche'n tetz Ester yi reina. Nin yi Ester nin tal tetz yi rey yi mbi tal Mardoqueo.

23 Toque'n tzun yi rey tan jakle'n tkanil yi ko bintzi yi xtxolbila'tz. Nin yi lajluchaxe'n yi i'tz bintzi, nintzun e' tx'amxij yi cob warta'tz, nin e' je' ch'imba'n cye'tz jak' tze'. Cho'n e' quime'ntz. Cyakil yi xtxolbila'tz yi mbajij, tz'ibxij tul u'j swutz yi rey, nin cho'n cyaje'n cyen kale colije't cyakil yi e'chk xtxolbil yi na bajij bene'n tzi'n le jun nacióna'tz.

3

Yi chi'ch c'u'lal yi jal te'j Mardoqueo

1 Itzun bantz yi ticy'e'n cobox tiemp, nintzun oc Amán tan Asuero tetz wi'tz ajcaw xljaj i'. Yi Amána'tz i' cy'ajl Hamedata yi xonl Agag.

² Yi bixewe'n Amán, nintzun el jun ca'wl tan yi rey yi tajwe'n tan chicwe'n mejlok cyakil wunak swutz Amán yil tz'icy' cu'n i' xchiwutz nka yil chocopon swutz i'. Poro yi Mardoqueo quinín ban tane'n yi jun ca'wla'tz, na qui nin meje' swutz Amán tan tak'le'n k'ej.

³ Yi quilol yi e' xchakum yi rey yi qui na tak' Mardoqueo k'ej Amán, nintzun e' jaktz tetz yi mbi tzuntz yi qui na ban i' tane'n yi ca'wl yi sken el tan yi rey.

⁴ Cyakil nintzun k'ej jaklij tetz Mardoqueo yi mbi tzuntz quinín meje' swutz Amán. Poro yi tetz, quinín ban i' tane'n. Yi quilol yi e' xchakum reya'tz yi qui na chocpon te Mardoqueo, nintzun e' ben tan talche'n tetz Amán, tan quilol yi ko bintzinín quil xtx'ixpuj yi tajtza'kl. Ya'stzun e' bantz tan paj yi Mardoqueo i' jun judiy, na sken tal scyetz, yi i' jun judiy.

⁵ Ej nin yi tilol Amán yi bintzinín yi qui na meje' cu'n Mardoqueo swutz i' tan tak'le'n k'ej, siquierk tan k'ajla'n tetz, nintzun chi'ch c'u'l i' te'j.

⁶ Poro quinín ncu' swutz yi ntink i' Mardoqueo mmak'lij caws ma na oc i' tan txumle'n yi xe'n sban tan chisotzaje'n chicyakil yi e' judiy yi ate' jak' ca'wl Asuero. Na nsken a'lchij tetz yi Mardoqueo i' jun judiy.

⁷ Itzun bantz le xaw Nisán,* yi bajx xaw tetz yi yob, nin yi tele'n coblajix yob tan yi rey tan cawu'n, nintzun oc tx'ilu'n† te'j, yi mbi k'ejil nin mbi xawil yil sban tane'n Amán yi xtxumu'n yi

* **3:7** "Nisán" Tilninu' yi nota Ex 40:2. † **3:7** "Tx'ilu'n", na elepont "pur" le chiyol yi e' aj Persia. Est 9:24-26.

sken bixe' ta'n. Cho'n tzun noje'n cyen te yi oxlaj tajlal yi xaw Adar yi coblaji'n xaw tetz yi yob.

⁸ Tlol tzun Amán tetz yi rey Asuero:

—Ilu' jun c'olój kareyil, na waj wal jun xtxolbil teru', nin yi xtxolbil i'tz: Yi ãchixo'l cyakil yi e'chk nación yi at jak' ca'wlu', at jun nación yi apart ãchiwutz cyakil. Nin yi jun nacióna'tz na taj yil scaw tib ãchuc, na at cyetz chiley chichuc cuntu'. Nin qui na chitzan tan banle'n tane'n yi ca'wlu' ilu' jun c'olój kareyil. Chinch wetz yi jun jilwutz wunaka'tz qui'c na tak' yi ate'. Mas balaj yi nink chisotz chicyakil cu'n.

⁹ Nink kujju' yil bixe' jun ca'wl tan chisotzaje'n cyakil yi jun jilwutz wunaka'tz. Yi kol kujju', list atine't tan wuk'ol kak cient tu oxc'al mil liwr sakal teru'. Nin swak'e' scyetz yi e' ajcaw yi q'uicy'lom yi me'bi'lu' tan toque'n cya'n kale colije't yi me'bi'lu', stzun Amán tetz yi rey Asuero.

¹⁰ Yi tbital yi rey Asuero yi xtxumu'n Amán, nintzun tzatzintz te'j, nin el tzaj tcy'al yi xmalk'ab nin ben tk'oltz tetz Amán, yi chicontr yi e' judiy.

¹¹ Ncha'tz taltz tetz:

—Ma jalu' Amán, quil cãbisun. Banaj awajbil scye'j yi e' judiy. Ba'n chisotz awa'n. Ma yi sakal yi masuk swetz, ba'n tzawetzaj. Quil cãbisun ta'n, stzun yi rey Asuero bantz tetz Amán.

¹² Itzun ban le oxlaj tajlal te yi ite'n nin xawa'tz, nin e' chakxij cyakil yi e' ajtz'ib yi ate' jak' ca'wl yi rey. Yi chimolxe'n nintzun e' oc tan stz'ibe'n yi ca'wl yi sken bixe' tan Amán. Ja bnix le cyetz chiyol nin le cyetz chi'alfabeto cyakil yi e'chk tnum yi ate' jak' ca'wl yi rey Asuero bantz tele'n chitxum te yi

jun ca'wla'tz. Yi bnixe'n nintzun cu' yi bi' yi rey te'j tu yi sey yi at te yi xmalk'ab i'.

¹³ Kalena's tzun bene'n cyak'un yi e' aj chejinl tan topone'n xchik'ab yi e' ajcaw lakak tnum. Nin tul yi jun ca'wla'tz na tal yi tajwe'n tan chiquime'n cyakil yi e' judiy tul jun ntzi' k'ej. Tajwe'n tan chiquime'n tircu'n, qui'c na ban ko e' xicye't nka tijl c'u'lal. Qui'c na ban yi ko e' xna'n, tajwe'n tan chiquime'n. Ma yi chime'bi'l, ba'n cyetzaj yi e' yi chocopon tan chibiyle'n. Yi jun k'aja'tz yi bixe' tan chiquime'n yi e' judiy i'tz le oxlaj tajlal yi coblaji'n xaw tetz yi yob. Yi i'tz yi xaw Adar.

¹⁴ Yi jun ca'wla'tz yi bixe' opon xchik'ab cyakil ajcaw tan chibnol tane'n nin tan chibnol list quib te yi jun k'ej yi nsken bixe' tan Amán.

¹⁵ Lajke'l nintzun chibene'n yi e' aj chejinla'tz tan jatxle'n yi jun ca'wla'tz. Ncha'tz el yi jun ca'wla'tz xchiwi' cyakil wunak yi ate' le tnum Susa.

Yi wi't bixewe'n tircu'n, nintzun e' oc Asuero tu Amán tan xc'ala'i'n. Poro te yi na chitzatzin cyetz tan xc'ala'i'n, wi'nin bis nin wi'nin o'kl ate' cu'nt cyakil yi e' aj Susa tan paj yi quinín pujx cya'n yi mbi sbajok.

4

Yi bis o'klyi ul xchiwutz yi e' judiy

¹ Itzun bantz yi tbital Mardoqueo cyakil yi ca'wl yi nsken bixe', nintzun baj katzol yi be'ch tetz tan bis nin oc be'chok te'j yi na xchaj yi na bisun, nin je' xchitol tza'j twi' nin eltz tbe'. Wi'nin tzun xch'ine'n tbe' tan yi bis yi at cu'nt.

² Nin opontz stzi' yi puert kale na cawune't yi rey, poro qui oc tul na qui'c cu tan toque'n jun xe ca'l yi rey tu yi jun jilwutz be'choka'tz.

³ Ncha'tz ban tulak mas tnum kale ate't e' judiy. Yi quibital yi jun ca'wla'tz wi'nin bis bajij. E' oc tan muc'le'n we'j. Wi'nin cyok'e'n nin wi'nin bis ate' cu'nt. Nin wi'nin e', e' baj cu' coylok tul tza'j nin oc e'chk be'chok tetz bis scye'j tan xchajle'n yi na sotz chic'u'l.

Yi mban Ester te yi bis o'klyi ate' cu'nt yi tanum

⁴ Itzun yi quibital yi e' xna'n tu yi e' eunuco yi na chak'uj te yi reina nintzun cyal tetz i' yi mbi cu'n tane'n Mardoqueo. Yi tbital yi reina nintzun bisun i' ta'n. Ncha'tz ben xchakol jun xchakum tan tak'le'n balaj be'chok tetz Mardoqueo. Poro qui nin cujij i'.

⁵ Yi tbital yi reina Ester yi quinin cujij Mardoqueo tan toque'n balaj be'chok te'j nintzun xchak Hatac yi wi'tz cyajcawil yi q'uicy'lom xe yi ca'l yi rey tan bene'n tan jakle'n tetz Mardoqueo yi mbi tzuntz yi at cyen yi be'chok tetz bis te'j.

⁶ Bene'n tzun yi chakuma'tz tan tilwe'n Mardoqueo yi cho'n at tc'a'ybil swutz yi puertil yi ca'l kale na cawune't yi rey.

⁷ Tircu'n tzun baje'n xtxolil Mardoqueo tetz yi chakuma'tz yi mbi cu'n xtxumu'n Amán. Nin tal i' cyakil yi sakal yi suk Amán tetz yi rey tan tk'ol i' ama'l tan chiquime'n cyakil yi e' judiy.

⁸ Ncha'tz ben tk'ol jun u'j kale atite't yi ca'wl yi el tan yi rey kale na talwit yi tajwe'n tan chiquime'n cyakil yi e' judiy yi ate' le tnum Susa. Ej nin ncha'tz tal tetz yi chakum, tan toque'n Ester tan yol tetz yi

rey tan jakle'n pawor tetz tan qui chiquime'n yi e' tetz tanum, yi e' judiy.

⁹ Yi topone'n Hatac, yi chakum, nintzun tal i' tircu'n yi mbi cu'n tal Mardoqueo.

¹⁰ Yi tbital Ester nin ben xchakol junt tir yi chakuma'tz tan talche'n tetz Mardoqueo yi xtxol-bile'j:

¹¹ “Ta', sak swutzu', nin na quibit cyakil yi e' yi na chak'uj tu yi rey tu cyakil wunak bene'n tzi'n yi qui'c kuj tan tocompone'n jun swutz yi rey yi ko quil chakxij ta'n. Nin ko at jun yi tz'ocopon yi nk'e'tz chakij na u'lij, tajwe'n tan quime'n. Ya'stzun yi ley yi bixba'nt. Ntin cu'n kol xchaj nin yi rey yi xtx'amij yi oro cu'n tetz, qui tzun quimtz. Cha'stzun te yi in wetz, ja el junaklajix k'e'j yi qui na nocpon swutz yi rey, na qui na chin chakxij ta'n,” stzun yi reina banintz.

¹² Yi tbital Mardoqueo yi yol yi reina Ester nintzun saj tloltz:

¹³ “Quil tzatxum yi nink cxcclax atz tan tu' yi najlquiix le palacio, na ax jun judiy.

¹⁴ Poro kol tzajop cu'n yi atzi' nin ko quil cxjilon tetz yi rey, qui cunin batz quil chiquim yi e' katanum, poro apart junt yi tz'ocopon tan chicolche'n. Poro yi axatz tu cyakil yi e' ax-onl skaquimok len tan apaj. Poro chinch wetz ya'stzun axac yi nxo'c tetz yi txkel yi rey tan qui kaquime'n. Na ja lo' cxo'c tetz reina ntin tan kacolpe'n tk'ab yi jun chin il yi at skawutz,” stzun Mardoqueo banintz.

¹⁵ Itzun saj tlol Ester junt tir te yi chakum: “Cun al yi yole'j tetz ta' Mardoqueo:

16 'Quil bisunu' ta', benku' kale ate't yi mas katanum. Chimole' quibu' cyakil yi e'u' yi ate'u' Susa. Chimole' quibu' tan muc'le'n we'j tetz ox k'ej. Quil baj jun piḡ waj cyanu', nin quil baj mu'ḡ a' cyanu' tetz ox k'aja'tz tu ox ak'bala'tz. Ncha'tz o' ketz scyuch' yi e' xna'n yi na chak'uj swuch', quil kawan nin quil kuc'a' tetz ox k'ej. Ma yil jepon yi ox k'aja'tz tzimpile'. Nchimben swutz yi rey. Nchimben tan yol tetz, petzunk tzimpaj yi ca'wl i' tan yi txolbila'tz. Ej nin ko cho'n chinquimtz, ja bina'tz,' ” stzun Ester banintz.

17 Yi tḡital Mardoqueo, nintzun ban i' cyakil yi mbi tal yi reina.

5

Yi topone'n yi reina Ester swutz yi rey

1 Itzun yi ticy'e'n yi ox k'ej muc'le'n we'j cyak'un yi e' judiy, nintzun ben yi reina tan yol tetz yi rey. Oc nin yi balaj be'chok te'j. Cho'n tzun tocompone'n i'-tz swutz yi puertil yi cuart kale atit yi rey.

2 Yi tilol yi rey yi na xon yi reina tzica'l nintzun pek' nintz te'j, nintzun saj ḡchakol tan yi tetz tx'amij yi oro cu'n yi cy'a'n ta'n le k'ab. Yi tilol Ester nintzun bentz. Yi tocompone'n nintzun bentz tan macle'n yi wi' yi tx'amij yi rey.

3 Tlol tzun yi rey tetz:

—Aḡ jun c'olol Ester, ḡmbi na aban tzone'j? ḡAt pe' jun amantar swetz? ḡMbi tzun na awaj? Na cyakil yi mbil tzajak swetz swak'e' tzatz na list wutane'n tan jatxle'n cu'n jalaj te yi inme'bi'l tzawutz ko ya'tz na awaj, stzun i'-tz.

⁴ –Ko ya'tz, stzun Ester, –yi wajbil i'tz yi nink cujiju' yil tz'oponu' tan wa'a'n swuch', na ja bnix jun chin wutzile'n wa'a'n swuch' tan tak'le'n k'ēju'. Ncha'tz na klo' waj yil tz'opon Amán.

⁵ Cawune'n nintzun yi rey tan xchakle'n Amán tan chibene'n tan wa'a'n tuch' yi reina. Chibene'n tzun yi rey tu Amán tan wa'a'n tuch' Ester.

⁶ Itzun te yi na chitzan tan wa'a'n, nintzun tal yi rey tetz Ester:

–Ester, jakaj cyakil yi mbi na awaj na swak'e' tzatz. Kol tzajak jalaj atz te yi inme'bi'l swak'e' tzatz, stzun yi rey bantz.

⁷⁻⁸ –Ilu' wutzile'n kareyil, chij Ester, –yi ko bintzinin na pek'u' swe'j sbne' binu'a'tz yi mbil tzinjak teru'. Na klo' waj yil chu'lu' junt tir tan wa'a'n swuch' ek, chicabilu' tu Amán. Eklen tzun tzinjak yi wajbil teru', stzun yi reina bantz.

⁹ Wi'nin tzun tzatzine'n tetz Amán yi tele'n tzaj xe yi ca'l yi reina. Poro yi tpone'n stzi' puer-til yi ca'l yi rey, nintzun tiltz yi c'olchij Mardoqueo. Poro siquier nink k'ajlan tzaj Mardoqueo tetz. Wech na at k'ej Amán tane'n. Cha'stzun te xchi'che'n mas c'u'ltz te'j.

¹⁰ Qui nin xchaj i' te yi rata'tz yi na chi'ch c'u'l, ma na jalen yi topone'n xe ca'l. Yi topone'n xe ca'l nintzun e' xchak yi tamiw, tu Zeres yi txkel, nintzun taltz scyetz:

¹¹ –Yi in wetz wi'nin inme'bi'l. Ate' wi'nin in-nitxa'. Ncha'tz at wi'nin ink'ej na in na chincawun xlay yi rey. At mas ink'ej xchiwutz yi e' mas ajcaw.

¹² Ncha'tz ja xna'k tan wa'a'n tu yi reina te yi jun chin wutzile'n k'ej yi mbnix ta'n tan tak'le'n k'ej yi rey. Ntin cu'n in nxna'k. Qui'c jun nink nxa'k. Ej

nin ja katxocxij junt tir tan kabene'n eklen, na yi in wetz at wi'nin ink'ej xljaj yi rey.

¹³ Poro qui'c na tak' swetz na nin na el ink'ej tan yi jun ta'kl judiy yi Mardoqueo bi', yi c'olchij stzi puertil yi ca'l yi rey, na qui na tak' i' ink'ej, stzun Amán bantz.

¹⁴ Itzun cyal yi txkel tu yi e' tamiw tetz:

—Ma jalu' ta' Amán, bintzi na talu', at wi'nin k'uju'. Cha'stzun te tajwe'n kak' len k'uju'. Ma yi jun judiya'tz yi qui na tak' k'uju', cawunku' tan je'n jak' tze'. Cawunku' tan banle'n jun chin wutzile'n tze' tan junak cob metr wutz tkan. Ba'n tzun jaku' ama'l tetz yi rey tan je'n ch'imba'n yi jun judiya'tz eklen jalchan. Qui'c tzun bisleju' yil chibenu' tan wa'a'n tuch' yi reina ek, che'ch tzun yi e' tamiw tu txkel tetz.

Ba'n tzun ban yi jun txumu'na'tz swutz Amán. Nintzun cawunin tan je'n chitxichbal jun chin wutzile'n tze' tan je'n ch'imba'n Mardoqueo tzak'.

6

Yi jale'n k'ej Mardoqueo swutz yi rey

¹ Itzun te yi ak'bala'tz quinín oc watl yi rey, nintzun cawun nintz tan ticy'le'n tzaj yi liwr kale tz'ibane't cyakil yi e'chk xtxolbil yi mbi cu'n mbajij le yi e'chk ama'l yi at jak' ca'wl i'. Nin cawun i'-tz tan je'n si'le'n swutz.

² Nin te yi na chitzan tan si'le'n, nin e' nojponz te jun xtxolbil kale na talwit yi mbi cu'n ban Mardoqueo tan colche'n yi rey yi toque'n chitxumu'n Bigtán tu Teres, tan biyle'n klo' yi rey.* Yi cob yaja'tz e' chibajxom yi e' sanlar yi e' q'uicy'lom rey.

* 6:2 Est 2:21-22.

³ Yi tbital yi rey, nintzun taltz:

—¿Mbi tzun ak'lij tetz Mardoqueo tan yi pawor yi ban i' swe'j? Na ja chin clax ta'n.

—Qui'c ak'lij tetz. Qui'c, che'ch yi e' ajcaw yi ate' tan q'uicy'le'n yi rey.

⁴ Iacunin na chijilon yi rey scyuch' yi e' ajcaw yi ate'-tz yi tocompone'n Amán stzi' ca'l. Cho'n tocompone'n tan jakle'n permis tetz yi rey tan je'n ch'imba'n Mardoqueo jak' tze' yi sken bnix ta'n. Bene'n tzun jakol yi rey scyetz yi e' yi ate'-tz te'j:

—¿Na' scyetz i' yi jun yi na xon tzi'n? stzun i'-tz.

⁵ —I'tz Amán, che'ch yi e' mas ajcaw bantz.

—Ba'n tz'oc tzaj, stzun yi rey.

⁶ Yi tocompone'n Amán nintzun ben jakol yi rey tetz:

—Amán, ¿mbil tzimban tan tak'le'n k'ej jun yaj yi na chimpek' te'j?

“¿Na' scyetz junt yi na pek' yi rey te'j? Cya'l, ntin cu'n in,” stzun Amán tc'u'l cuntu'.

⁷ Bene'n tzun tlol tetz yi rey:

—Ilu' kareyil, chinch wetz yi tajwe'n tan bnolu' te yi juna'tz yi na pek'u' te'j i'tz:

⁸ Tajwe'n tan wekxe'n tan jun be'ch teru'. Ej nin ncha'tz tajwe'n lje' tibaj jun xcheju' nin jeken jun coron twi' yi jun cheja'tz tan xchajle'n yi at k'ej yi jun yaja'tz.

⁹ Ej nin yi e'chk be'choka'tz tajwe'n yi tz'ak'lij tetz jun wi'tz ajcaw yi at jak' ca'wlu' tan toque'n i' tan wekle'n yi juna'tz yi na pek'u' te'j. Yi wi't wekxij ba'n lje' tibaj yi xcheju' tan yi juna'tz. Nin bajx cu'n swutz tan talche'n yi yole'j xchiwutz cyakil wunak yi ate' tbe': “Je'j, ya'stzun na bajij te

jun yi na ak'lij k'ej tan yi rey,” stzun Amán bantz tetz yi rey Asuero.

¹⁰ –Bintzi yaj, chum balaj nin yi atxumu'n, stzun yi rey tetz Amán.

–Or, lajke'l yaj, aǎ bin yi wi'tz ajcaw yi ba'n cǎo'c tan wekle'n yi juna'tz. Cun cy'aj jun be'ch wetz, tu jun balaj inchej. Nin wekxoken yi jun judiy yi na bi'aj Mardoqueo, i'tz yi jun yi c'olch cun tunintz stzi puertil yi ca'l kale na chincawune't. Banaj cyakil chi yi mawal swetz, stzun yi rey bantz tetz Amán.

¹¹ Toque'n tzun Amán tan wekle'n Mardoqueo. Oc yi balaj be'chok te'j. Kalena's tzun je'n nintz tibaj chej ta'n. Nintzun bajx cu'n swutz, nin chin tja'j nin bantz tan talche'n yi yole'j: “Je'j, ya'stzun na bajij te jun yaj yi na ak'lij k'ej tan yi rey,” stzun Amán bantz scyetz wunak yi ate' lak be' tnum.

¹² Yi wi't ǎchajxe'n Mardoqueo ǎchiwutz cyakil wunak yi ate' tbe', nintzun ul junt tir stzi puertil yi ca'l yi rey. Ma tetz Amán nintzun je' jun xbu'k twi' tan tewal wutz tan yi tx'ixwe'n yi at cu'nt nin ajtz lajke'l xe ca'l.

¹³ Yi topone'n xe ca'l nintzun taltz scyetz yi e' tamiw tu yi txkel yi mbi cu'n bajij. Yi quibital nintzun cyaltz:

–Yi ko ya'tz mbajij, jun cu'n yol, quil xcy'e' tan biyle'n Mardoqueo, na i' jun judiy, nin jun cu'n xcyek i' tan apo'tze'n na ja wi't el chan atx'ix ta'n, che'ch.

¹⁴ I cunin na chijilontz yi cyopone'n cobox ǎchakum yi rey tan ticy'le'n Amán tan chibene'n tu yi rey tan wa'a'n tuch' yi reina.

7

Yi junt balaj wa'a'n yi txumxij tan Ester ninyi je'n Amán jak' tze'

¹ Itzun bantz nintzun ben yi rey tu Amán tan wa'a'n tuch' yi reina te yi junt balaj wa'a'n yi txumijt ta'n.

² Te yi na chiwan nin jakt yi rey yi mbi tajbil i'. Je yol i'e'j:

—Aã jun c'olój Ester, jakaj cyakil yi mbi na awaj, na list wutane'n tan tak'le'n tzatz. Nin ba'n wak' jalaj te yi inme'bi'l kol tzajak swetz.

³ —Yi ko bintzinin na pek'u' swe'j, nin ko ba'n in swutzu', qui na waj jun c'olój takle'n ta'. Ntina'tz na waj tzinjak teru', i'tz tan qui inquime'n nin tan qui chiquime'n yi e' intanum.

⁴ Na bixba'nt tan kaquime'n kacyakil cu'n. Bixba'nt tan kasotze'n. Nink nkaben c'ayi'n chi jun esclaw tu', qui klo' nno'c tan xuxe'nu', poro tan paj yi tz'ak'onk mal teru', cha'stzun te na cu' inwutz teru' tan qui kaquime'n, tu intanum, stzun Ester tetz yi rey.

⁵ —¿Na' tzun scyetz i' yi juna'tz, yi na tzan tan txxumle'n tan ibiyle'n cu'n wok? stzun yi rey tetz Ester.

⁶ —Yi jun kacontra'tz yi na chi'ch c'u'l ske'j, i'tz ta'k yab Amáne'j, stzun Ester bantz.

Yi tbital Amán yi txxolbila'tz, chin sak nin ban tan xo'w, nin qui't a'w yol ta'n.

⁷ Nin yi tbital yi rey, nintzun saj jun chin chi'ch c'u'lal tetz, nin eltzaj ojk xe ca'l kale na chiwane't. Cho'n tzun bene'ntz wutzk'anil yi ca'l kale na cawune't i'. Ma tetz Amán, nintzun oc cyentz tan

cu'swutzil tetz yi reina tan cuyul i' paj, na sken nachon Amán yi squimok i' tan yi rey.

⁸ I cunin tzun at Amán tan cu'swutzil tetz yi reina yi tocompone'nt yi rey. Yi bene'n tilol yi rey yi cho'n jokl cyen Amán tibaj yi kejbil kale keje't Ester, nintzun xch'in nintz, itzun taltz:

—¡Amán! ¿nxac na cxtzan tan telse'n k'ej yi reina? Na yi awajbil i'tz yi tzaban puers tan iwitbel itib tuch'. Wech na cho'n atixwok xe inca'l, stzun yi rey bantz.

Yi xch'ine'n yi rey, nintzun e' saj cobox wart tan stz'amle'n Amán nin cu' chijopol wutz.

⁹ At tzun jun scyeri e' warta'tz yi na bi'aj Harbona, nin saj tloltz tetz yi rey:

—Ilu' kareyil, at jun chin wutzile'n tze' tan junak cob metr wutz tkan yi at swutz ca'l Amán. I' bnol tetz tan je'n klo' ch'imba'n Mardoqueo tzak', yi jun yi ncolonu' tan qui quime'nu', stzun Harbona bantz.

¹⁰ —Ko ya'tz or je'n c'alij Amán tzak' tan tele'n cu'n swutz, stzun yi rey bantz.

Cho'n tzun je'n c'alij Amán jak' yi jun tze'a'tz yi i' te'n i' bnon tetz. Bnix yi jun tze'a'tz ta'n tan je'n klo' c'alij Mardoqueo tzak'. Poro apart mban, na i' te'n nquim tzak' yi jun tze'a'tz. Tan yi xtxolbila'se'j ja tzun tzatzin junt tir yi rey.

8

Yi tele'n jun ca'wl tan chicolol quib ye e' judiy xchik'ab yi e' contr

¹ Itzun te yi k'aja'tz tak' yi rey Asuero yi ca'l tu cyakil yi me'bi'l Amán yi chicontr yi e' judiy tetz Ester. Ncha'tz nin opon Mardoqueo swutz yi

rey na sken tal Ester yi junit e' tu Mardoqueo, na quitz'un quitzicy quib yi chitaj.

² Tk'ol tzun yi rey yi xmark'ab tetz Mardoqueo yi el cyen tcy'al tetz Amán. Ma tetz Ester nin oc cyen Mardoqueo ta'n tetz martoma' tibaj cyakil yi me'bi'l Amán yi nskén oc tcwent i'.

³ Ej nin ncha'tz xtxum yi reina tan bene'n junt tir swutz yi rey tan yol tetz, tan cu'swutzil tan qui chiquime'n yi e' tanum. Nin yi tocompone'n swutz yi rey, nintzun cu' mejlok tan o'kl, itzun taltz tetz:

—Ta', ilu' kareyil na cu' inwutz teru' tan cawune'nu' tan stzajse'n yi jun ca'wl yi el tan Amán, kale na talwit yi tajwe'n tan kaquime'n kacyakil yi o' yi o' judiy.

⁴ Yi tbtal yi rey yi yol Ester nintzun ben xchajol yi xtx'amij yi oro cu'n tetz. Je'n tzun txiclok Ester nin taltz:

⁵ —Ilu' wutzile'n kareyil yi ko ba'n swutzu' nink tbitu' yi xtxolbile'j yi tzinjake' teru'. Ncha'tz ko bintzinin na pek'u' swe'j na klo' waj yil sbanu' jun ba'n swetz. Je yi wajbile'j: Na klo' waj yi nink cawunu' tan stzajse'n yi jun ca'wl yi el tan Amán yi cy'ajl Hamedata yi agagueo. Na yi jun ca'wla'tz na tal yi tajwe'n tan kaquime'n cyakil yi o' yi o' judiy. Qui'c na ban alchok ato't, tajwe'n tan kaquime'n.

⁶ Poro ¿xe'n tzintx'aj kol chiquim cyakil e' inxonl scyuch' cyakil yi e' intanum? stzun Ester bantz tetz yi rey.

⁷ Yi tbtal yi rey, nintzun ben tlol scyetz Mardoqueo tu Ester:

—Quil cxbisun wok na ja wak' cyakil yi me'bi'l Amán tetz Ester. Nin ncha'tz ja je' ch'imba'n Amán

jak' tze'. Na ja oc i' tan contri'n tzite'j yi axwok judiy.

⁸Ma jalu' swak'e' ama'l tzitetz tan bene'n itz'ibal alchok ca'wl tan chiclaxe'n yi itanum. Yil bnix ita'n ba'n cu' nin imbi' te'j, nin ncha'tz ba'n cu' nin yi insey te'j, stzun yi rey bantz. (Te yi tiemp sajle'n yi na cu' nin wik'ab yi rey tu yi sey i' te jun cart tajwe'n cu'n tan banle'n tane'n nin qui'c rmeril tan stzajse'n.)

⁹Lajke'l nintzun bene'n mantar tan chichakle'n cyakil yi e' ajtz'ib yi na chak'uj jak' wi' yi rey. Yi chimolol quib nintzun e' oc tan stz'ibe'n cyakil yi xtxolbil yi tal Mardoqueo scyetz nin bnix wi'nin cart tan bene'n xchik'ab yi e' ajcaw yi ate' le jujun tnum tu cyakil e' mas ajcaw yi na chicawun tibaj yi jun cient tu junak juk nación yi at jak' ca'wl yi rey. Yi e'chk ama'la'tz cho'n nxe't tzaj te yi mojom tetz India nin na opon jalen te mojom tetz Etiopía. Cyakil yi e'chk cart yi bnix, bnix le cyakil jilwutz chiyol nin cyakil jilwutz chi'alfabeto yi nxcon cyak'un wunak bene'n tzi'n. Ncha'tz bnix le chiyol tu chi'alfabeto yi e' judiy. Ja bnix yi xtxolbile'j le junak ox tajlal yi xaw Siván yi toxi'n xaw te yi cyetz chiyob.

¹⁰Yi bnixe'n cyakil yi e'chk carta'tz nintzun cu' yi bi' yi rey te'j. Ncha'tz cu' yi sey i' te'j. Kalena's tzun chibene'n yi e' xchakum yi rey yi ya'tz nin chixac, tan jatxle'n e'chk cart. Lajke'l nin e' bene'ntz te e' xchej yi rey, yi wi'nin cho'jkel tan jatxle'n yi e'chk carta'tz.

¹¹Tul yi e'chk carta'tz na tal yi ba'n chimole'n quib yi e' judiy alchok ama'lil ate't, tan chicolol quib xchik'ab yi chicontr. Alchok wunakil yil cho'c

tan contri'n scye'j, ba'n chiquim tircu'n, tuml yi chinitxajil tu quixkel. Ej nin yi chica'l tu chime'bi'l ba'n cyetzaj yi e' judiy.

¹² Poro yi xtxolbila'tz tajwe'n tan chibnol tane'n tul jun ntzi' k'ej. Nin bixe' yi tajwe'n tan chibnol tane'n le oxlaj tajlal yi coblaji'n xaw tetz yi yob yi i'tz Adar.

¹³ Ncha'tz bixe' tan tele'n yi jun ca'wla'tz xchiwi' cyakil wunak lakak e'chk tnum bene'n tzi'n, bantz chibnol list quib yi e' judiy tan quicy'sal chic'u'l scye'j chicontr. Qui'c na ban alchok ate't yi e' judiy.

¹⁴ Nintzun cawunin yi rey scyetz yi e' aj chejinl tan chibene'n lajke'l tan jatxle'n yi e'chk carta'tz. Ncha'tz si'lij yi jun ca'wla'tz xchiwutz cyakil wunak le tnum Susa.

¹⁵ Itzun yi tele'n tzaj tetz Mardoqueo xe ca'l kale na cawune't yi rey, weko'n tib i' chi jun rey, na txib tu sak yubil yi be'ch tetz. Ncha'tz, ate'n jun chin coron twi' yi oro cu'n. Nin cy'a'n jun xbu'k ta'n yi lino cu'n, nin yi xk'ayk'uj yubil. Wi'nin tzun chi'xch'ine'n yi e' wunak tan yi tzatzi'n yi quilol yi tele'n tzaj Mardoqueo xe ca'l yi rey.

¹⁶ Ncha'tz e' ban yi e' judiy wi'nin chitzatzine'n, na i'tz jun chin claxe'n tetz cyetz. Qui't nchibisun, na ja chitx'acon, nin ja jalt junt tir chik'ej.

¹⁷ Ej nin cha'tz e' ban cyakil yi e' mas judiy yi ate' lakak mas tnum kale opone't yi ca'wl tan qui chiquime'n. Wi'nin chitzatzine'n. At wi'nin e' bnix balaj wa'a'n cya'n. Nin bnix balaj k'ej cya'n. Ej nin at wi'nin wunak yi nk'e'tz e' judiy, e' oc tetz judiy na tircu'n yi e' mas wunak ja cyek xchi' yi e' judiy.

9

¹ Itzun le oxlaj tajlal yi xaw Adar yi coblaji'n xaw tetz yi yob, ya'stzun yi bixewe'n tan yi rey tan chiclaxe'n yi e' judiy, na ya'stzun yi k'ej yi e' oc klo' yi e' contr scye'j yi e' judiy tan chibiyle'n. Poro apart ban tera'tz, na i yi e' judiy e' xcy'e' tan chibiyle'n yi e' contr.

² Na tircu'n chimolol quib yi e' judiy yi ate' lakak tnum yi at jak' ca'wl yi rey Asuero tan oyintzi' scye'j chicontr. Poro yi e' chicontr qui nin e' nimsaj quib tan oyintzi' scye'j, na nin saj jun chin xo'w scye'j.

³ Ncha'tz e' ban cyakil yi e' ajcaw le e'chk tnum tu yi e' mas ajcaw yi na chicawun xlay yi rey, nin xom chiwi' scye'j e' judiy na nin e' xob tetz Mardoqueo.

⁴ Na yi Mardoqueo sken jal wi'nin k'ej xlay yi rey, na nin quibit cyakil yi e' wunak bene'n tzi'n yi nsken jal wi'nin k'ej i', na cyakil nin k'ej tzan jale'n mas tetz k'ej.

⁵ Tircu'n chiquime'n yi chicontr yi e' judiy cya'n. Wi'nin e', e' quim tan spar, na baj cunin quicy'sal chic'u'l yi e' judiy scye'j chicontra'tz.

⁶ O' cient yaj e' quim cyak'un le tnum Susa.

⁷ Ncha'tz e' quim yi lajuy cy'ajl Amán yi jun yi chi'ch c'u'l scye'j yi e' judiy.

⁸ Yi chibi' yi lajuy cy'ajla'tz i'tz: Parsandata, Dalfón, Aspata,

⁹ Porata, Adalía, Aridata,

¹⁰ Parmasta, Arisai, Aridai tu Vaizata. Tircu'n chiquime'n. Ma yi chime'bi'l qui'c oc cyajal te'j.

¹¹ Itzun yi tbital yi rey yi sken chiquim jun c'olój wunak te yi jun k'eja'tz le tnum Susa, nintzun taltz tetz Ester yi reina:

12 —Aġ jun c'olaj reina ja kubit yi ja chiquim o' cient wunak tzone'j Susa scyuch' yi lajuj nitxajil Amán. Apart yi e' yi nchiquim le mas ama'l bene'n tzi'n. ¿Ma jalu' at pe' mas na awaj yil wak' tzatz? stzun yi rey tetz Ester.

13 —Ilu' kareyil, ntyoġ tu', ntina'tz na waj yil tak'u' ama'l sketz yi o' judiy tan chije'n kach'imbil yi lajuj cy'ajil Amán jak' tze' eklen, chi yi ca'wl yi bnixnak cyen tan Amán tetz ta' Mardoqueo, stzun Ester tetz yi rey.

14 Nintzun cujij yi rey. Cawune'n nintzun i'-tz te'j. Nintzun el stziblal ġchiwi' cyakil yi e' judiy yi ate' le tnum Susa tan je'n ch'imba'n chiwankil yi lajuj alma'a'tz jak' tze'.

15 Ej nin le junt eklok, te yi cyajlaj tajlal yi xaw Adar je' chimololt quib cyakil yi e' judiy yi najlche' le tnum Susa, nin e' octz tan chibiyle'n oxt cient chicontr. Ma yi chime'bi'l, qui'c oc cyajal te'j.

16 Ma le oxlaj tajlal yi xawa'tz, cho'n e' quime'n oxc'al tu o'laj mil wunak bene'n tzi'n, na tircu'n chimolol quib yi e' judiy tan oyintzi' scye'j.

17 Ma le junt eklok, yi cyajlaj tajlal yi xawa'tz, tircu'n yi e' judiy e' mol quib tan jun chin balaj wa'a'n tan yi tzatzi'n yi ate' cu'nt.

18 Poro yi e' judiy yi ate' Susa cob cu'n k'ej e' ban tan oyintzi'. Cha'stzun te jalen le o'laj tajlal yi xaw e' ban cyetz jun chin balaj wa'a'n tan yi tzatzi'n yi ate' cu'nt.

19 Ma yi e' yi ate' lakak mas tnum, yi qui'c tapij solte'j, e' ban jun chum balaj wa'a'n le cyajlaj tajlal yi xaw Adar. Ej nin tan yi tzatzi'n yi ate' cu'nt, baj cyoyil e'chk balaj oy squibil quib.

Yi bixewe'n yi jun chin nimaj k'ej yi na bi'aj Purim

²⁰ Itzun bantz nintzun oc Mardoqueo tan stz'ibe'n yi txolbile'j scyetz cyakil yi e' judiy yi ate' naka'j scyuch' yi e' yi ate' bene'n tzi'n lakak e'chk tnum yi at cwent yi rey Asuero.

²¹ Yi txolbil yi ben stz'ibal i'tz, yi tajwe'n tan chibnol tane'n cyakil yi e' judiy jun balaj k'ej lakak cyajlaj tu o'laj tajlal yi xaw Adar tetz cyakil yob.

²² Yi xac yi jun k'ejat'z i'tz tan na'wse'n yi xe'n cunin chiclaxe'n xchik'ab chicontr. Ncha'tz tan na'wse'n yi xe'n cunin ban yi je'n tx'ixp yi txolbil, na ya'tz klo' chiquime'n. Poro i chint chicontr e' quim. Nin te yi cob k'ejat'z tajwe'n tan chibnol tane'n tan jun balaj wa'a'n tu e'chk oy yi tajwe'n tan cyoyil squibil quib nin tajwe'n tan chich'eyane'n scye'j yi e' tal prow yi at tajwe'n scyetz.

²³ Ej nin ncha'tz jalu', cyakil yi e' judiy na chiban tane'n yi jun k'ejat'z, chi cawbe'n cyetz tan Mardoqueo.

²⁴ Na ya'stzun klo' e' quime'n cyakil yi e' judiy tan Amán yi cy'ajl Hamedata, yi agagueo, na wi'nin na chi'ch c'u'l scye'j. Na yi tajbil i', i'tz tan chisotzaje'n klo' tircu'n. Nin oc suerti'n* ta'n tan tilol yi mbi k'ejil yi ba'n tan chisotzaje'n cu'n.

²⁵ Poro apart ban yi txolbil, na yi tbital Ester yi txumu'n Amán yi at tocbil i' tan chibiyle'n klo' cyakil yi e' judiy nintzun bentz tan yol tetz yi rey. Nin cyakil yi ca'wl yi sken bixe' tan Amán cho'n bajij te'j i' tetz, scyuch' yi e' tetz nitxajil, na e' te'n cyetz, e' je' ch'imba'n jak' tze'.

* **9:24** Est 3:7.

26 Cha'stzun te bixewe'n yi jun balaj k'eja'tz. Nin oc yi bi'-tz tetz Purim[†] yi na elepont swert nka tx'ilu'n. Ej nin tan yi txolbil yi bixe' tan Mardoqueo, nin tan cyakil yi e'chk takle'n yi quil yi e' judiy na chiban tane'n yi jun chin wutzile'n k'eja'tz jalu'.

27 Na ja bixe' yi jun chin wutzile'n k'eja'tz chi jun cstumbr cyak'un yi e' judiy. Nin tajwe'n tan chibnol tane'n cyakil yi e' judiy scyuch' yi e' chixonl. Nin tajwe'n tan chibnol tane'n yi e' yi na cho'c cyajlal yi e' judiy. Tajwe'n tan chibnol tane'n yi jun chin wutzile'n k'eja'tz cyakil yob. Nin yi jun chin wutzile'n k'eja'tz cob k'ej na ban na ya'stzun cawbe'n cyetz.

28 Yi xac yi jun chin wutzile'n k'eja'tz i'tz tan tule'n tx'akx chic'u'l yi x̄e'n cunin ban yi chixaxe'n. Tajwe'n tan banle'n tane'n x̄chixo'l cyakil judiy yi ate' bene'n tzi'n tan qui tele'n te chic'u'l nin tan qui tele'n te chic'u'l yi e' chixonl sbne' opon tunintz. Tajwe'n tan banle'n tane'n lakak nación tuml e'chk tnum, nin le e'chk aldey.

29 Ncha'tz bnix junt ca'wl tan yi reina Ester yi me'l Abihail tu Mardoqueo, yi judiy, tan talche'n yi mbi tajwe'n tan chibnol te yi jun chin wutzile'n k'eja'tz yi na bi'aj Purim. Na at chik'ej tan banle'n jun ca'wl.

30 Yi bnixe'n yi ca'p ca'wla'tz cya'n nintzun bentz

† 9:26 Yi yol "pur" na elepont tx'ilu'n le chiyol yi e' aj Susa. Na nin xcone't yi jun yola'tz cyak'un yi e' judiy tetz jun bi'aj jun nimaj k'ej yi na bajij x̄chixo'l cyakil yob tan tule'n tx'akx chic'u'l yi jun k'eja'tz yi toque'n tx'ilu'n scye'j tan chisotzaje'n klo' tan Amán. Ja oc stz'a'pl yi yol "pur" tan yi pi'xa'l yol "-im" tan x̄chajle'n yi i'tz jun k'ej yi na bajij cyakil yob.

cya'n xchik'ab cyakil yi e' judiy yi ate' bene'n tzi'n tulak yi jun cient tu junak juk tnum yi at cwent yi rey Asuero.

³¹ At chumbalaj yol yi na tak' tzatzin paz scyetz yi e' judiy tu chixonl. Na tul yi e'chk carta'tz na tal yi mbi'tz tajwe'n tan chibnol tane'n te yi jun k'eja'tz. Nin ncha'tz na tal yi nk'e'tz tajwe'n tan chimuc'ult we'j, nka tan chibisune'nt.

³² Yi jun ca'wla'tz yi el tan Ester xchiwi' cyakil yi e' judiy ya'stzun xcon tan bixewe'n yi jun chin wutzile'n k'eja'tz yi na bi'aj Purim. Ej nin cyakil e'chk ca'wla'tz, cyaj cyen tz'iba'n tul jun liwr.

10

¹ Itzun yi rey Asuero, nintzun bixe' jun cutxuj ta'n yi tajwe'n tan cyak'ol cyakil wunak. Tajwe'n tan cyak'ol cyakil yi e' yi najlche' tulak e'chk ama'l yi at bene'n tzi'n, tuml e'chk ama'l yi at nicy'al mar. Tajwe'n tan cyak'ol chicyakil cu'n.

² Ej nin cyakil yi e'chk ca'wla'tz yi bixe'nak tan yi rey tu cyakil yi txolbil yi xe'n cunin ban yi toque'n cyen Mardoqueo tetz ca'p ajcaw xljay yi rey, tz'ibxij kale tz'ibane't yi e'chk txolbil te yi mbi cu'n bajij te yi nación tetz Media tu Persia.

³ Bixewe'n tzun Mardoqueo tetz ca'p bajxom xljay yi rey Asuero. Nin jal k'ej xchiwutz cyakil yi e' judiy. Nin wi'nin nchipek' te'j tan paj yi oc i' tan joyle'n puntil yi xe'n cu'n chiclaxe'n nin tan quich'eye'n te cyakil e'chk takle'n.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354